

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 19ης Νοεμβρίου 2009*

Στην υπόθεση C-118/07,

με αντικείμενο προσφυγή του άρθρου 226 ΕΚ λόγω παραβάσεως, η οποία ασκήθηκε στις 20 Φεβρουαρίου 2007,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τις M. Huttunen, H. Støvlbæk και B. Martenczuk, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Δημοκρατία της Φινλανδίας, εκπροσωπούμενης από τον J. Heliskoski, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η φινλανδική.

υποστηριζόμενης από

την **Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας**, εκπροσωπούμενη από τις M. Lumma και C. Blaschke, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

τη **Δημοκρατία της Ουγγαρίας**, εκπροσωπούμενη από την J. Fazekas,

τη **Δημοκρατία της Λιθουανίας**, εκπροσωπούμενη από τον D. Κριαυčiūnas,

τη **Δημοκρατία της Αυστρίας**, εκπροσωπούμενη από τη C. Pesendorfer, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνουσες,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot (εισηγητή), πρόεδρο του τετάρτου τμήματος, προεδρεύοντα του δευτέρου τμήματος, C. Toader, C. W. A. Timmermans, K. Schiemann και L. Bay Larsen, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: E. Sharpston
γραμματέας: R. Grass

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 10ης Σεπτεμβρίου 2009,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την προσφυγή της, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι, παραλείποντας να λάβει τα πρόσφορα μέτρα για την άρση των ασυμβιβάστων, με τη Συνθήκη σε θέματα μεταφοράς κεφαλαίων, διατάξεων των διμερών συμφωνιών επενδύσεων με αντικείμενο την προώθηση και την αμοιβαία προστασία των επενδύσεων που συνήψε η Δημοκρατία της Φινλανδίας με, αντιστοίχως, την πρώην Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών την οποία διαδέχθηκε η Ρωσική Ομοσπονδία (συμφωνία υπογραφείσα στις 8 Φεβρουαρίου 1989, *SopS* 58/1991), τη Δημοκρατία της Λευκορωσίας (συμφωνία υπογραφείσα στις 28 Οκτωβρίου 1992, *SopS* 89/1994), τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας (συμφωνία υπογραφείσα στις 4 Σεπτεμβρίου 1984, *SopS* 4/1986), τη Μαλαισία (συμφωνία υπογραφείσα στις 15 Απριλίου 1985, *SopS* 79/1987), τη Δημοκρατική Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Σρι Λάνκα (συμφωνία υπογραφείσα στις 27 Απριλίου 1985, *SopS* 54/1987) και τη Δημοκρατία του Ουζμπεκιστάν (συμφωνία υπογραφείσα την 1η Οκτωβρίου 1992, *SopS* 74/1993, στο εξής, από κοινού: επίδικες διμερείς συμφωνίες), η Δημοκρατία της Φινλανδίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 307, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ.

Το νομικό πλαίσιο

- 2 Η Δημοκρατία της Φινλανδίας συνήψε, πριν από την προσχώρησή της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τις επίδικες διμερείς συμφωνίες.

- 3 Οι συμφωνίες αυτές τέθηκαν σε ισχύ, αντιστοίχως, ως προς τη Ρωσική Ομοσπονδία στις 15 Αυγούστου 1991, ως προς τη Δημοκρατία της Λευκορωσίας στις 11 Δεκεμβρίου 1994, ως προς τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας στις 26 Ιανουαρίου 1986, ως προς τη Μαλαισία στις 3 Ιανουαρίου 1988, ως προς τη Δημοκρατική Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Σρι Λάνκα στις 25 Οκτωβρίου 1987 και, τέλος, ως προς τη Δημοκρατία του Ουζμπεκιστάν στις 22 Οκτωβρίου 1993.
- 4 Οι ανωτέρω συμφωνίες εγγυώνται υπέρ των επενδυτών εκάστου συμβαλλόμενου μέρους την ελεύθερη μεταφορά σε ελευθέρως μετατρέψιμο νόμισμα των πληρωμών που αφορούν επένδυση.
- 5 Όλες αυτές οι συμφωνίες, με εξαίρεση τη συναφθείσα με τη Ρωσική Ομοσπονδία, περιλαμβάνουν ρήτρα η οποία εγγυάται την προστασία των επενδύσεων εντός των επιτρεπομένων ορίων δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας των συμβαλλόμενων μερών. Επί παραδείγματι, η συναφθείσα με τη Δημοκρατική Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Σρι Λάνκα συμφωνία περιλαμβάνει την ακόλουθη ρήτρα: «Εκαστο των συμβαλλόμενων μερών εγγυάται εν πάση περιπτώσει, εντός των επιτρεπόμενων ορίων δυνάμει της εθνικής του νομοθεσίας και σε συμμόρφωση προς το διεθνές δίκαιο, εύλογη και πρόσφορη μεταχείριση των επενδύσεων που πραγματοποιούνται από τους υπηκόους ή τις επιχειρήσεις του ετέρου συμβαλλόμενου μέρους».

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασία

- 6 Εκτιμώντας ότι με τις επίδικες διμερείς συμφωνίες ενδέχεται να καταστούν ανεφάρμοστοι οι περιορισμοί στις κινήσεις κεφαλαίων και στις πληρωμές που το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως δύναται να θεσπίζει δυνάμει των άρθρων 57, παράγραφος 2, ΕΚ, 59 ΕΚ και 60, παράγραφος 1, ΕΚ, η Επιτροπή απηύθυνε στη Δημοκρατία της Φινλανδίας στις 7 Μαΐου 2004 έγγραφο οχλήσεως.
- 7 Με έγγραφο της 7ης Ιουλίου 2004, αυτό το κράτος μέλος διαβίβασε στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις του επί του εν λόγω εγγράφου οχλήσεως. Ισχυρίστηκε ότι οι επίδικες

διατάξεις των συγκεκριμένων συμφωνιών δεν αποτελούσαν εμπόδιο για την τήρηση των απορρεουσών από τα άρθρα 57, παράγραφος 2, ΕΚ, 59 ΕΚ και 60 ΕΚ υποχρεώσεών του.

- 8 Εκτιμώντας ότι τα επιχειρήματα που προέβαλε η Δημοκρατία της Φινλανδίας ήταν ανεπαρκή, η Επιτροπή της απηύθυνε στις 16 Μαρτίου 2005 αιτιολογημένη γνώμη.
- 9 Με έγγραφο της 19ης Μαΐου 2005, η Δημοκρατία της Φινλανδίας διαβίβασε στην Επιτροπή τις παρατηρήσεις της απαντώντας στην ανωτέρω αιτιολογημένη γνώμη. Ενέμεινε στα προγενεστέως προβληθέντα επιχειρήματα.
- 10 Εκτιμώντας ότι τα εν λόγω επιχειρήματα δεν καθιστούσαν δυνατή την απόκρουση των αιτιάσεων που διατυπώνονταν με την αιτιολογημένη γνώμη, η Επιτροπή αποφάσισε να ασκήσει την παρούσα προσφυγή.
- 11 Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 9ης Ιουλίου 2007, επιτράπηκε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στη Δημοκρατία της Λιθουανίας, στη Δημοκρατία της Ουγγαρίας και στη Δημοκρατία της Αυστρίας να παρέμβουν προς στήριξη των αιτημάτων της Δημοκρατίας της Φινλανδίας.

Επί της προσφυγής

- 12 Διαπιστώνεται, προκαταρκτικώς, ότι μία εκ των διμερών συμφωνιών δεν περιλαμβάνει ειδική ρήτρα ανάλογη με την αναφερόμενη στη σκέψη 5 της παρούσας αποφάσεως, η οποία, κατά την άποψη της Δημοκρατίας της Φινλανδίας της παρέχει σε κάθε περίπτωση τη δυνατότητα να εκπληρώνει τις κοινοτικές της υποχρεώσεις. Οι λοιπές πέντε συμφωνίες περιλαμβάνουν ανάλογη ρήτρα.

- 13 Ως εκ τούτου, επιβάλλεται η εξέταση της προσφυγής της Επιτροπής λαμβανομένης υπόψη, κατά πρώτον, της συμφωνίας που δεν περιλαμβάνει ανάλογη ρήτρα, και ακολούθως, κατά δεύτερον, των συμφωνιών που την περιλαμβάνουν.
- 14 Τρίτον, επιβάλλεται η εξέταση της γενικής επιχειρηματολογίας των διαδίκων ως προς την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων και ως προς το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 307, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ.

Ως προς τη συναφθείσα συμφωνία με τη Ρωσική Ομοσπονδία

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 15 Συγκεκριμένα, κατά την Επιτροπή, η έλλειψη ειδικής προβλέψεως, στην επίδικη συμφωνία, παρέχουσας τη δυνατότητα στη Δημοκρατία της Φινλανδίας να εφαρμόζει στην κυκλοφορία κεφαλαίων και πληρωμών τους περιορισμούς που ενδέχεται να επιβάλει το Συμβούλιο δυνάμει των άρθρων 57, παράγραφος 2, 59 ΕΚ και 60, παράγραφος 1, ΕΚ, ενδέχεται να οδηγήσει το κράτος μέλος αυτό σε παράβαση των κοινοτικών του υποχρεώσεων. Η Επιτροπή εκτιμά, επίσης, ότι, παραλείποντας να λάβει τα πρόσφορα μέτρα για την άρση κάθε περιπτώσεως ασυμβιβάστου προς τη Συνθήκη, το εν λόγω κράτος παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 307, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ.
- 16 Η Δημοκρατία της Φινλανδίας, όπως και τα κράτη μέλη που παρενέβησαν προς στήριξη των αιτημάτων της, ισχυρίζεται ότι, ελλείψει οποιουδήποτε θεσπισθέντος από το Συμβούλιο περιοριστικού μέτρου έναντι τρίτων χωρών με τις οποίες έχει συνάψει συμφωνίες επενδύσεων, δεν τίθεται ζήτημα ασυμβιβάστου της επίδικης συμφωνίας προς μη εφαρμοσθείσα διάταξη της Συνθήκης, καθόσον δεν υφίστανται «διαπιστωθέντα ασυμβίβαστα» κατά την έννοια του άρθρου 307, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ. Συνεπώς, η φερόμενη κατά την Επιτροπή παράβαση είναι όλως υποθετική. Υπό τις συμφωνίες αυτές, η υποχρέωση που υπέχουν τα κράτη μέλη να λάβουν όλα τα πρόσφορα μέτρα

προκειμένου να άρουν τα εν λόγω «διαπιστωθέντα ασυμβίβαστα» γεννάται μόνον όταν το Δικαστήριο έχει προηγουμένως διαπιστώσει την ύπαρξη αυτών των ασυμβιβάστων.

- 17 Επίσης, τα παρεμβαίνοντα κράτη μέλη ισχυρίζονται ότι τα κατά τα άρθρα 57, παράγραφος 2, ΕΚ, 59 ΕΚ και 60, παράγραφος 1, ΕΚ μέτρα διασφάλισης μπορούν να εφαρμοστούν μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις μη δυνάμενες να προβλεφθούν κατά τη σύναψη της επίδικης συμφωνίας. Επομένως, η Δημοκρατία της Φινλανδίας θα μπορούσε να ενεργοποιήσει την αρχή *rebus sic stantibus* προκειμένου να αναστείλει προσωρινά τις αφορώσες την ελευθερία μεταφοράς διατάξεις σε περίπτωση κατά την οποία η Κοινότητα θα λάμβανε μέτρα διασφάλισης.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 18 Η επίδικη διμερής συμφωνία επενδύσεων, που συνήψε η Δημοκρατία της Φινλανδίας, περιλαμβάνει διατάξεις διασφαλίζουσες την άνευ αδικαιολόγητης καθυστέρησης ελευθερία της μεταφοράς σε ελευθέρως μετατρέψιμο νόμισμα των πληρωμών που αφορούν επένδυση.
- 19 Διασφαλίζονται κατ' αυτόν τον τρόπο, ειδικότερα, η ελευθερία μεταφοράς κεφαλαίων με σκοπό την πραγματοποίηση επενδύσεως, τη διαχείριση και τη διεύρυνσή της, η ελευθερία επαναπατρισμού των κερδών που αποφέρει η εν λόγω επένδυση, καθώς και η ελευθερία μεταφοράς των αναγκαίων κεφαλαίων για την αποπληρωμή δανείων και των κεφαλαίων που προέρχονται από τη ρευστοποίηση ή από τη μεταβίβαση συγκεκριμένης επενδύσεως.
- 20 Η εν λόγω συμφωνία είναι κατά τούτο σύμφωνη προς το γράμμα του άρθρου 56, παράγραφος 1, ΕΚ, δυνάμει του οποίου «[...] απαγορεύεται οποιοσδήποτε περιορισμός των κινήσεων κεφαλαίων μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών», καθώς και προς το γράμμα του άρθρου 56, παράγραφος 2, ΕΚ, δυνάμει

του οποίου «[...] απαγορεύονται όλοι οι περιορισμοί στις πληρωμές μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών».

- 21 Βεβαίως, οι διατάξεις της Συνθήκης, τις οποίες αφορά η υπό κρίση προσφυγή της Επιτροπής, παρέχουν στο Συμβούλιο την εξουσία να περιορίζει, υπό ορισμένες περιστάσεις, τις κινήσεις κεφαλαίων και τις πληρωμές μεταξύ των κρατών μελών και τρίτων χωρών, μεταξύ δε αυτών καταλέγονται οι κινήσεις τις οποίες αφορούν οι επίδικες ρήτρες περί μεταφοράς.
- 22 Οι επίδικες διατάξεις, οι οποίες απαντούν στα άρθρα 57, παράγραφος 2, ΕΚ, 59 ΕΚ και 60, παράγραφος 1, ΕΚ, θεσπίζουν εξαιρέσεις από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων και των πληρωμών μεταξύ των κρατών μελών και τρίτων χωρών, για λόγους προστασίας του γενικού συμφέροντος της Κοινότητας και για να της παρέχεται η δυνατότητα να ανταποκρίνεται, κατά περίπτωση, στις διεθνείς υποχρεώσεις της και σε εκείνες των κρατών μελών.
- 23 Το άρθρο 57, παράγραφος 2, ΕΚ παρέχει στο Συμβούλιο τη δυνατότητα, όταν αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία επί προτάσεως της Επιτροπής, να θεσπίζει ορισμένα περιοριστικά μέτρα των κινήσεων κεφαλαίων, όσον αφορά ιδίως τις άμεσες επενδύσεις με προορισμό ή προέλευση τρίτες χώρες. Ομοφωνία απαιτείται οσάκις τα μέτρα αυτά αποτελούν «οπισθοχώρηση κατά ένα βήμα» του κοινοτικού δικαίου, όσον αφορά την απελευθέρωση των κινήσεων κεφαλαίων με προορισμό ή προέλευση τρίτες χώρες.
- 24 Το άρθρο 59 ΕΚ παρέχει στο Συμβούλιο τη δυνατότητα, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής και μετά από διαβούλευση με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, να λαμβάνει μέτρα διασφάλισης οσάκις οι κινήσεις κεφαλαίων με προορισμό ή προέλευση τρίτες χώρες «προκαλούν ή απειλούν να προκαλέσουν σοβαρές δυσχέρειες στη λειτουργία της οικονομικής και νομισματικής Ενώσεως», υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω μέτρα είναι απολύτως αναγκαία και ισχύουν για χρονικό διάστημα «που δεν υπερβαίνει τους έξι μήνες».

- 25 Το άρθρο 60, παράγραφος 1, ΕΚ παρέχει στο Συμβούλιο τη δυνατότητα, κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής, να λαμβάνει τα «αναγκαία επείγοντα μέτρα» σχετικά με τις κινήσεις κεφαλαίων και τις πληρωμές προκειμένου να εφαρμοστεί κοινή θέση ή κοινή δράση στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφαλείας. Παρόμοια δράση μπορεί να αποδεικνύεται αναγκαία, επί παραδείγματι, προκειμένου να εκτελεστεί ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών.
- 26 Δεν αμφισβητείται ότι η εξεταζόμενη διμερής συμφωνία δεν περιλαμβάνει καμία διάταξη επιφυλάσσουσα τέτοιες δυνατότητες περιορισμού, εκ μέρους της Κοινότητας, των κινήσεων κεφαλαίων σε σχέση με επενδύσεις. Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν η Δημοκρατία της Φινλανδίας όφειλε, για τον συγκεκριμένο λόγο, να λάβει τα πρόσφορα μέτρα στα οποία αναφέρεται το άρθρο 307, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ.
- 27 Δυνάμει του άρθρου 307, πρώτο εδάφιο, ΕΚ, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από σύμβαση συναφθείσα πριν από την ημερομηνία προσχώρησης ενός κράτους μέλους μεταξύ του κράτους αυτού και τρίτης χώρας δεν θίγονται από τις διατάξεις της Συνθήκης. Η διάταξη αυτή διευκρινίζει, σύμφωνα με τις αρχές του διεθνούς δικαίου, ότι η εφαρμογή της Συνθήκης δεν επηρεάζει τη δέσμευση του οικείου κράτους μέλους να σέβεται τα απορρέοντα από προγενέστερη σύμβαση δικαιώματα των τρίτων χωρών και να τηρεί τις αντίστοιχες υποχρεώσεις του (βλ. αποφάσεις της 14ης Οκτωβρίου 1980, 812/79, *Burgoa*, Συλλογή τόμος 1980/III, σ. 71, σκέψη 8, της 4ης Ιουλίου 2000, C-84/98, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, Συλλογή 2000, σ. I-5215, σκέψη 53, και της 18ης Νοεμβρίου 2003, C-216/01, *Budějovický Budvar*, Συλλογή 2003, σ. I-13617, σκέψεις 144 και 145).
- 28 Εντούτοις, το άρθρο 307, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ υποχρεώνει τα κράτη μέλη να λάβουν όλα τα πρόσφορα μέτρα προς άρση των διαπιστωθέντων ασυμβιβάστων μεταξύ των συμφωνιών που συνήψαν πριν από την προσχώρησή τους και του κοινοτικού δικαίου. Σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, τα κράτη μέλη συνδράμουν, εν ανάγκη αμοιβαίως το ένα το άλλο, προκειμένου να επιτύχουν τον σκοπό αυτόν και υιοθετούν, κατά περίπτωση, κοινή στάση.
- 29 Οι διατάξεις των άρθρων 57, παράγραφος 2, ΕΚ, και 60, παράγραφος 1, ΕΚ, αναγνωρίζουν στο Συμβούλιο αρμοδιότητα να περιορίζει, σε ορισμένες συγκεκριμένες

περιπτώσεις, τις κινήσεις κεφαλαίων και τις πληρωμές μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών.

- 30 Προκειμένου να διασφαλιστεί η πρακτική αποτελεσματικότητα των ανωτέρω διατάξεων, απαιτείται τα περιοριστικά της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων μέτρα να δύνανται να τύχουν, σε περίπτωση θεσπίσεώς τους από το Συμβούλιο, άμεσης εφαρμογής έναντι των κρατών που αφορούν.
- 31 Ακολούθως, όπως έκρινε το Δικαστήριο στις αποφάσεις του της 3ης Μαρτίου 2009, C-205/06, Επιτροπή κατά Αυστρίας (Συλλογή 2009, σ. I-1301, σκέψη 37) και C-249/06, Επιτροπή κατά Σουηδίας (Συλλογή 2009, σ. I-1335, σκέψη 38), οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες του Συμβουλίου, οι οποίες συνίστανται στη μονομερή θέσπιση περιοριστικών μέτρων έναντι τρίτων χωρών σε θέμα πανομοιότυπο ή συναφές με το ρυθμιζόμενο από προγενέστερη συμφωνία συναφθείσα μεταξύ κράτους μέλους και τρίτης χώρας, δημιουργούν ασυμβίβαστο προς την εν λόγω συμφωνία οσάκις, αφενός, η τελευταία δεν προβλέπει διάταξη παρέχουσα στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος τη δυνατότητα να ασκεί τα δικαιώματά του και να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του ως μέλος της Κοινότητας και, αφετέρου, δεν του το επιτρέπει οποιοσδήποτε μηχανισμός του διεθνούς δικαίου.
- 32 Περαιτέρω, η Δημοκρατία της Φινλανδίας, ως προς την προαναφερθείσα συμφωνία, δεν επικαλείται κανένα μηχανισμό που να της παρέχει τη δυνατότητα να ανταποκρίνεται στις κοινοτικές της υποχρεώσεις. Εξάλλου, σε κάθε περίπτωση, όπως προβάλλουν τα παρεμβαίνοντα κράτη μέλη, η δυνατότητα προσφυγής σε άλλα μέσα που παρέχει το διεθνές δίκαιο, όπως η αναστολή εκτελέσεως, αν όχι η καταγγελία, της επίδικης συμφωνίας ή ορισμένων από τις διατάξεις της, είναι υπερβολικά αβέβαιη ως προς τα επαγόμενα αποτελέσματα ώστε να διασφαλίζει ότι τα ληφθέντα από το Συμβούλιο μέτρα θα εφαρμοστούν λυσιτελώς και εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών.
- 33 Ως γνωστόν, στην προαναφερθείσα περίπτωση, η Δημοκρατία της Φινλανδίας δεν πρόβη, εντός της ταχθείσας με την αιτιολογημένη γνώμη προθεσμίας, σε κανένα διάβημα προς την ενδιαφερόμενη τρίτη χώρα προκειμένου να αρθεί ο κίνδυνος συγκρούσεως της επίδικης συμφωνίας με τα μέτρα που το Συμβούλιο ενδέχεται να υιοθετήσει δυνάμει των άρθρων 57, παράγραφος 2, ΕΚ, 59 ΕΚ και 60, παράγραφος 1, ΕΚ.

- 34 Πρέπει να προστεθεί ότι, όπως διαπιστώθηκε στις υποθέσεις που οδήγησαν στην έκδοση των προαναφερθεισών αποφάσεων, Επιτροπή κατά Αυστρίας και Επιτροπή κατά Σουηδίας, τα ασυμβίβαστα προς τη Συνθήκη που συνεπάγονται οι συμφωνίες επενδύσεων με τρίτες χώρες και προσκρούουν στην εφαρμογή των περιορισμών στις κινήσεις κεφαλαίων και στις πληρωμές που ενδέχεται να υιοθετήσει το Συμβούλιο δυνάμει των άρθρων 57, παράγραφος 2, ΕΚ, 59 ΕΚ και 60, παράγραφος 1, ΕΚ δεν περιορίζονται στο καθού στην υπό κρίση υπόθεση κράτος μέλος.
- 35 Επομένως, πρέπει να επισημανθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 307, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ, εν ανάγκη, τα κράτη μέλη παρέχουν αμοιβαία συνδρομή προκειμένου να επιτύχουν την άρση των διαπιστωθέντων ασυμβιβάστων μεταξύ των συναφθεισών συμφωνιών από κράτη μέλη προ της προσχωρήσεώς τους και του κοινοτικού δικαίου, και υιοθετούν, κατά περίπτωση, κοινή στάση. Στο πλαίσιο της ευθύνης που φέρει η Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 211 ΕΚ, να μεριμνά για την εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης, εναπόκειται στην ίδια να αναλαμβάνει οποιαδήποτε πρωτοβουλία ικανή να διευκολύνει την αμοιβαία συνδρομή μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών και την εκ μέρους τους υιοθέτηση κοινής στάσεως.

Ως προς τις συναφθείσες συμφωνίες με τη Δημοκρατία της Λευκορωσίας, τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας, τη Μαλαισία, τη Δημοκρατική Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Σρι Λάνκα και τη Δημοκρατία του Ουζμπεκιστάν

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 36 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι ειδικές διατάξεις, όπως η αναφερόμενη στη σκέψη 5 της παρούσας αποφάσεως ρήτρα, τις οποίες επικαλείται η Δημοκρατία της Φινλανδίας ως προς τις προαναφερθείσες συμφωνίες, παραπέμπουν στις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των συμβαλλομένων στις συμφωνίες αυτές κρατών όπως ίσχυαν κατά τον χρόνο συνάψεώς τους, ήτοι εν προκειμένω, προ της προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Φινλανδίας στην Ένωση. Η Επιτροπή εκτιμά, συνεπώς, ότι οι

συγκεκριμένες διατάξεις δεν παρέχουν, καθαυτές, στο κράτος μέλος τη δυνατότητα να εφαρμόζει άνευ καθυστερήσεως τα περιοριστικά μέτρα τα οποία η Κοινότητα ενδέχεται να αποφασίσει να λάβει.

³⁷ Αντιθέτως, η Δημοκρατία της Φινλανδίας και η Δημοκρατία της Λιθουανίας ισχυρίζονται ότι οι εν λόγω διατάξεις μπορούν να εφαρμοσθούν διότι τα θεσπιζόμενα από το Συμβούλιο περιοριστικά μέτρα αποτελούν, σύμφωνα με την αρχή του αμέσου αποτελέσματος του κοινοτικού δικαίου, μέρος της φινλανδικής νομοθεσίας υπό την έννοια των διατάξεων αυτών. Εξ αυτού προκύπτει ότι δεν υπάρχει ασυμβίβαστο προς τη Συνθήκη κατά το άρθρο 307, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

³⁸ Επισημαίνεται ότι, όπως ορθώς ισχυρίζεται η Δημοκρατία της Φινλανδίας, τα περιοριστικά μέτρα τα οποία ενδέχεται να θεσπίσει το Συμβούλιο σύμφωνα με τα άρθρα 57, παράγραφος 2, ΕΚ, 59 ΕΚ και 60 ΕΚ αποτελούν μέρος της φινλανδικής έννομης τάξεως. Δεν προκύπτει, όμως, σαφώς ότι τα συγκεκριμένα μέτρα μπορούν, ενόψει των επίδικων διμερών διεθνών συμφωνιών επενδύσεων, να νοηθούν ως μέρος της φινλανδικής νομοθεσίας.

³⁹ Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, μια διεθνής συμφωνία πρέπει να ερμηνεύεται βάσει του γράμματός της αλλά και υπό το πρίσμα των σκοπών της. Το άρθρο 31 της Συμβάσεως της Βιέννης, της 23ης Μαΐου 1969, περί του δικαίου των συνθηκών, καθώς και το ταυτάριθμο άρθρο της Συμβάσεως της Βιέννης, της 21ης Μαρτίου 1986, περί του δικαίου των συνθηκών μεταξύ κρατών και διεθνών οργανισμών ή μεταξύ διεθνών οργανισμών, που καταγράφουν το γενικό διεθνές εθιμικό δίκαιο, διευκρινίζουν συναφώς ότι οι συμφωνίες πρέπει να ερμηνεύονται με καλή πίστη, σύμφωνα με τη συνήθη έννοια που αποδίδεται στους όρους τους σε συνάρτηση με τα συμφραζόμενα, και υπό το φως του αντικειμένου και του σκοπού τους (βλ., αποφάσεις της 20ής Νοεμβρίου 2001, C-268/99, Janų κ.λπ., Συλλογή 2001, σ. I-8615, σκέψη 35, καθώς και της 10ης Ιανουαρίου 2006, C-344/04, IATA και ELFAA, Συλλογή 2006, σ. I-403, σκέψη 40).

- 40 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι διατάξεις των επίδικων διμερών συμφωνιών, οι οποίες αμφισβητούνται από την Επιτροπή με την παρούσα προσφυγή λόγω παραλείψεως, έχουν ακριβώς ως αντικείμενο τη διασφάλιση της ελευθερίας των πληρωμών που αφορούν επενδύσεις, και αυτό υπό τις βέλτιστες προθεσμίες.
- 41 Υπό τις συμφωνίες αυτές, το ζήτημα αν η ρήτρα η οποία εγγυάται την προστασία των επενδύσεων εντός των επιτρεπομένων ορίων δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας των συμβαλλομένων μερών, και περιλαμβάνεται στις επίδικες διμερείς συμφωνίες, παρέχει τη δυνατότητα σε κάθε ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη να περιορίζει τις διευκολύνσεις των πληρωμών κατ'εφαρμογή αποφάσεων –εθνικών ή άλλων– που λαμβάνονται μετά από τη θέση σε ισχύ των συμφωνιών αυτών επιδέχεται τουλάχιστον εξετάσεως, ιδίως καθόσον σε ορισμένες συμφωνίες ορίζεται, επίσης, ότι κάθε συμβαλλόμενο μέρος δεσμεύεται να ενεργεί «σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο».
- 42 Συνεπώς, οι διατάξεις των επίδικων διμερών συμφωνιών επί των οποίων στηρίζεται η Δημοκρατία της Φινλανδίας προκειμένου να υποστηρίξει ότι, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, είναι σε θέση να ανταποκρίνεται πλήρως, κατά περίπτωση, στις κοινοτικές υποχρεώσεις της οι οποίες ενδέχεται να προέλθουν από τη θέσπιση εκ μέρους του Συμβουλίου μέτρων περιοριστικών της ελεύθερης κυκλοφορίας των κεφαλαίων, μάλλον δεν εγγυώνται ένα τέτοιο αποτέλεσμα, δεδομένου ότι η ερμηνεία των συγκεκριμένων διατάξεων είναι ιδιαίτερα αβέβαιη, όπως εξάλλου και η έκταση εφαρμογής και τα αποτελέσματά τους.
- 43 Επομένως, οι διατάξεις των επίδικων διμερών συμφωνιών, τις οποίες επικαλείται η Δημοκρατία της Φινλανδίας, δεν αρκούν για τη διασφάλιση της συμβατότητας των αμφισβητούμενων από την Επιτροπή συμφωνιών με το άρθρο 307 ΕΚ.

Επί της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων και επί του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 307, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 44 Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και η Δημοκρατία της Ουγγαρίας ισχυρίζονται ότι η διαπίστωση ασυμβιβάστου των επίδικων διμερών συμφωνιών προς τη Συνθήκη, κατά την έννοια του άρθρου 307, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ, αντιβαίνει στην «αρχή του ανταγωνισμού εντός της εσωτερικής αγοράς και στην αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων», διότι η Δημοκρατία της Φινλανδίας, όπως επίσης και οι πολίτες και οι επιχειρήσεις της Ενώσεως, που καλύπτονται από τις συναφθείσες από το κράτος μέλος αυτό συμφωνίες, περιέρχονται σε μειονεκτική θέση έναντι των λοιπών κρατών μελών, όπως επίσης και των πολιτών και των επιχειρήσεων που καλύπτονται από συμφωνίες επενδύσεων οι οποίες δεν έχουν ακόμη εξετασθεί από την Επιτροπή.
- 45 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η πραγματοποιούμενη σύγκριση με τις συμφωνίες επενδύσεων που έχουν συναφθεί από άλλα κράτη μέλη δεν είναι λυσιτελής, καθόσον, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, κράτος μέλος δεν μπορεί να δικαιολογήσει τη μη εκτέλεση των υποχρεώσεων που υπέχει από τη Συνθήκη επικαλούμενο το γεγονός ότι και άλλα κράτη μέλη παρέβησαν επίσης τις υποχρεώσεις τους.
- 46 Η Δημοκρατία της Φινλανδίας, υποστηριζόμενη από τη Δημοκρατία της Ουγγαρίας, εμμένει, τέλος, στις σοβαρές συνέπειες που ενδέχεται να συνεπάγεται η θέση της Επιτροπής, κατά το μέτρο που θα καθιστούσε δυνατή τη διαπίστωση παραβάσεως σύμφωνα με το άρθρο 307, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ, σε όλες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες σύμβαση –συναφθείσα με τρίτη χώρα είτε πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης είτε πριν από την προσχώρηση του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους– διέπει τομέα όπου η Κοινότητα δεν έχει ασκήσει ακόμη τις αρμοδιότητες που έλκει από τη Συνθήκη. Η υπ' αυτήν την έννοια ερμηνεία θα προσέδιδε στο άρθρο 307, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ απεριόριστη έκταση εφαρμογής, αμφισβητήσιμη τόσο από απόψεως ασφαλείας δικαίου όσο και κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ της Κοινότητας και των κρατών μελών, και θα διατάρασσε την επιτευχθείσα με το άρθρο 307, πρώτο και δεύτερο εδάφιο, ΕΚ ισορροπία.

47 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι ουδέποτε προέβαλε ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να προσφύγουν στα κατά το άρθρο 307 ΕΚ μέτρα σε όλους τους τομείς όπου η Κοινότητα θα μπορούσε να θεσπίσει στο μέλλον νομοθετικά μέτρα. Αναγνωρίζει ότι μία τέτοια απαίτηση εκ μέρους της θα ήταν εξάλλου ανέφικτη, καθώς το περιεχόμενο των νομοθετικών πράξεων που ενδέχεται να υιοθετηθούν στους διάφορους τομείς δε μπορεί εξ ορισμού να προβλεφθεί. Υποστηρίζει, εντούτοις, ότι τούτο δεν ισχύει ως προς τα άρθρα 57, παράγραφος 2, ΕΚ, 59 ΕΚ και 60, παράγραφος 1, ΕΚ, τα οποία απονέμουν στο Συμβούλιο καθορισμένη κατά ιδιαίτερα ακριβή τρόπο αρμοδιότητα σε ζητήματα περιορισμού της κυκλοφορίας των κεφαλαίων και των πληρωμών έναντι τρίτων χωρών και τα οποία υποχρεώνουν τα κράτη μέλη, όταν θεσπίζονται τέτοιου είδους μέτρα, να τα εφαρμόσουν αμέσως.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

48 Κατά πρώτον, επισημαίνεται ότι κράτος μέλος δεν δύναται να δικαιολογήσει τη μη εκτέλεση των υποχρεώσεων που υπέχει από τη Συνθήκη επικαλούμενο το γεγονός ότι και άλλα κράτη μέλη παρέβησαν επίσης τις υποχρεώσεις τους. Συγκεκριμένα, στην κοινοτική έννομη τάξη που εγκαθιδρύει η Συνθήκη, η εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου από τα κράτη μέλη δεν μπορεί να υπόκειται στον όρο της αμοιβαιότητας. Τα άρθρα 226 ΕΚ και 227 ΕΚ προβλέπουν τα κατάλληλα μέτρα παροχής ένδικης προστασίας για την αντιμετώπιση των παραβάσεων εκ μέρους των κρατών μελών των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Συνθήκη (βλ. αποφάσεις της 11ης Ιανουαρίου 1990, C-38/89, *Blanguernon*, Συλλογή 1990, σ. I-83, σκέψη 7, και της 29ης Μαρτίου 2001, C-163/99, *Πορτογαλία κατά Επιτροπής*, Συλλογή 2001, σ. I-2613, σκέψη 22).

49 Κατά δεύτερον, ως προς το επιχείρημα κατά το οποίο η αποδοχή της προσφυγής της Επιτροπής θα είχε ως συνέπεια να προσδοθεί στο άρθρο 307, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ ιδιαίτερα μεγάλη έκταση εφαρμογής, αρκεί η διαπίστωση ότι η παρούσα απόφαση ουδόλως προδικάζει τις υποχρεώσεις των κρατών μελών σε άλλες περιστάσεις και περιορίζεται μόνο στη διαπίστωση ότι, όπως έχει προεκτεθεί, η άσκηση των αρμοδιοτήτων που έχουν απονεμηθεί στο Συμβούλιο στον τομέα της κυκλοφορίας κεφαλαίων ενδέχεται να παρακωλυθεί από την ύπαρξη καθεαυτών των επίδικων διμερών συμφωνιών και της διατυπώσεώς τους.

- 50 Υπό το πρίσμα των προηγηθεισών σκέψεων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, παραλείποντας να λάβει τα πρόσφορα μέτρα για την άρση των ασυμβιβάστων με τη Συνθήκη διατάξεων περί μεταφοράς κεφαλαίων που περιλαμβάνουν οι επίδικες διμερείς συμφωνίες, η Δημοκρατία της Φινλανδίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 307, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 51 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα η Δημοκρατία της Φινλανδίας και η τελευταία ηττήθηκε, πρέπει αυτή να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.
- 52 Κατ' εφαρμογή της παραγράφου 4, πρώτο εδάφιο, του ίδιου άρθρου, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η Δημοκρατία της Λιθουανίας, η Δημοκρατία της Ουγγαρίας και η Δημοκρατία της Αυστρίας, οι οποίες παρενέβησαν στη διαφορά, φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Παραλείποντας να λάβει τα πρόσφορα μέτρα για την άρση των ασυμβιβάστων με τη Συνθήκη διατάξεων περί μεταφοράς κεφαλαίων που περιλαμβάνουν οι διμερείς συμφωνίες επενδύσεων με αντικείμενο την προώθηση και την αμοιβαία προστασία των επενδύσεων, που συνήψε η Δημοκρατία της Φινλανδίας με, αντιστοίχως, την πρώην Ένωση Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών την οποία διαδέχθηκε η Ρωσική Ομοσπονδία (συμφωνία υπογραφείσα στις 8 Φεβρουαρίου 1989), τη Δημοκρατία της Λευκορωσίας (συμφωνία υπογραφείσα στις 28 Οκτωβρίου 1992), τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας (συμφωνία υπογραφείσα στις 4 Σεπτεμβρίου 1984), τη Μαλαισία (συμφωνία υπογραφείσα στις 15 Απριλίου 1985), τη Δημοκρατική Σοσιαλιστική Δημοκρατία της Σρι Λάνκα (συμφωνία υπογραφείσα στις 27 Απριλίου

1985) και τη Δημοκρατία του Ουζμπεκιστάν (συμφωνία υπογραφείσα στην 1 Οκτωβρίου 1992, SorS 74/1993), η Δημοκρατία της Φινλανδίας παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 307, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ.

- 2) Καταδικάζει τη Δημοκρατία της Φινλανδίας στα δικαστικά έξοδα.

- 3) Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η Δημοκρατία της Λιθουανίας, η Δημοκρατία της Ουγγαρίας και η Δημοκρατία της Αυστρίας φέρουν τα δικαστικά έξοδά τους.

(υπογραφές)